

Notat

Til: Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Fra: Musikernes fellesorganisasjon

Dato: 17. oktober 2014

Om: Statsbudsjett

Kulturskolene

Den statlige satsingen på kulturskolene forsvant med årets budsjett. Bortsett fra tilskudd til Norsk kulturskoleråd under kap. 225, post 71 Tilskudd til kunst og kulturarbeid i opplæringa finnes det heller ingen slik satsing i forslaget til budsjett for 2015. Det er så langt MFO har registrert bred enighet om at kulturskolene har svært viktig rolle i utviklingen av et levende og skapende kulturliv i hele landet.

Det er likevel svært store forskjeller på hvordan kommunene ivaretar sin lovpålagte plikt til å ha et kulturskoletilbud til barn og unge.

Mange av MFOs medlemmer arbeider i kulturskolene, og fortviler hver dag over manglende ressurser til å gi godt tilbud både til de barna som har vært så heldige å få en skoleplass og til alle som står i kø og venter. Så lenge det verken finnes statlige tilskudd eller definerte minstekrav til hva et kulturskoletilbud skal være, blir både omfang og kvalitet et lett offer for en høyst variabel og ofte skiftende økonomi i kommunene.

Norsk kulturskoleråd arbeider nå med en rammeplan for kulturskolene. Den kan bli et godt verktøy for å utvikle et likeverdig tilbud over hele landet. Men den vil neppe bli tatt til følge i alle kommuner og kulturskoler uten at den følges opp med statlige virkemidler.

MFO vil derfor nok en gang oppfordre komiteen til å bidra til en aktiv, statlig kulturskolepolitikk. Vi mener at det må handle økonomiske tilskudd ut over rammetilskuddet til kommunene og om kvalitetsnormer som fastsettes i forskrift eller på annen måte.

Universiteter og høyskoler

Regjeringen har foreslått at universitetene og høyskolene skal få anledning til å kreve studieavgift for studenter fra land utenfor EØS-området og Sveits. Høsten 2013 var det registrert om lag 10 500 studenter fra slike såkalte tredjeland ved norske universiteter og høyskoler, og antallet har økt betraktelig i løpet av de senere årene. Det antas at om lag 1 000 av disse studentene vil rammes av Regjeringens forslag. Ved de institusjonene vi kjenner best, bl.a. Norges musikkhøgskole og musikkutdanningene ved flere av universitetene har dette i noen grad ført til at terskelen for opptak er blitt høyere for innenlandske søkere.

MFO mener likevel at innføring av studieavgift for studenter fra tredjeland er feil vei å gå. Slik avgift vil høyst sannsynlig føre til færre søkere fra disse landene. Mange av studentene fra tredjeland er på forhånd høyt kvalifiserte og beriker studie- og forskningsmiljøene. Musikk og andre kulturfag har alltid vært fag som har utviklet seg på tvers av landegrensene, og som fortsatt utvikler seg best i brede internasjonale miljøer.

I budsjettforslaget er tildelingene redusert med forholdsmessig om lag like beløp, uavhengig av antall tredjelandsstudenter ved den enkelte institusjon. Det er heller ikke tatt hensyn til at studieavgifter kan få ulik effekt på søkermengden for de forskjellige fagområdene.

Reduksjonene får trolig ikke alvorlige konsekvenser i 2015, men gitt at tildelingene for senere år blir ytterligere redusert etter hvert som effekten av studieavgiften antas å øke,

kan disse endringene på lengre sikt få betydelige negative konsekvenser. For musikkutdanningene er det ingen grunn til å tro at antallet betalende studenter fra tredjeland blir særlig høyt, og dermed heller ikke at inntektene for institusjonene blir særlig høye. Og med mindre studiekapasiteten blir redusert vil frigjorte plasser bli fylt opp med studenter fra Norge og EØS-området. Den reelle innsparingseffekten er derfor langt mindre enn foreslått og forventede reduksjoner i tildelingene.

I budsjettforslaget er det videre gjort fradrag i tildelingene for tiltak for avbyråkratisering og effektivisering. MFO er enig i at universitetene og høyskolene alltid må ha som mål å begrense unødvendig byråkrati og unødvendige kostnader, og vi antar at slike tiltak kan gi en viss innsparingseffekt. Men for de institusjonene vi har sett nærmere på, er reduksjonene i tildelingene langt større enn tenkbare innsparinger. Forlaget vil høyst sannsynlig derfor også føre til et svekket studietilbud og begrensninger på forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Utdanningsstøtte

Regjeringen har foreslått mange endringer i utdanningsstøtten. Vi skal begrense oss til å kommentere ett av forslagene: økning av rentepåslaget fra ett prosentpoeng til 1,25 prosentpoeng.

Denne kostnadsøkningen kan bli en alvorlig tilleggsbelastning for låntakere som skal betale ned til dels store utdanningslån. Det vil særlig ramme unge, nyutdannede personer i yrker og fag med lang utdanningstid og lavt inntektsnivå, slik som f.eks. mange utøvende musikere og scenekunstnere.

Den norske kirke

Den norske kirken står foran omfattende, organisatoriske omstillinger. Dette får også betydelige konsekvenser for landets kirkemusikere, som i stor grad er organisert i MFO og som formidler sine forventninger og bekymringer til oss.

I Regjeringens budsjettforslag er den statlige finansieringen av Den norske kirke lagt til Kulturdepartementets budsjettkapitler 340 og 342. Vi har følgende merknader til forslagene under disse kapitlene.

Kap. 340 Post 01 Driftsutgifter

Arbeidsgiveransvaret for de statlig tilsatt i Den norske kirke skal etter planen overføres til et kirkelig rettssubjekt i 2017. Arbeidet med denne overføringen er allerede satt i gang, uten at dette er reflektert i budsjettforslaget. Dersom det endelige skillet mellom stat og kirke skal gjennomføres som planlagt, er det behov for ekstra økonomiske ressurser både i 2015 og i de påfølgende årene.

Både Kirkerådet og KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon har beregnet behovet for ekstraordinære tilskudd til omstillingsarbeidet til 16 mill. kroner i 2015.

Kap. 340 Post 75 Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål

I budsjettforslaget er tilskudd til virksomhet i Den norske kirke (tidl. post 77) slått sammen med tilskudd til trosopplæring, og overlates som et rammetilskudd til Kirkemøtets fordeling. I dette tilskuddet ligger det hovedsakelig lønnsmidler til diakoni og kirkelig undervisning. En mindre del av tilskuddet i post 77 har tidligere vært øremerket til kirkemusikalsk aktivitet i domkirkene, og har blitt benyttet til lønn eller honorar for musikere og sangere.

Den nye sammenslåtte tilskuddsposten er foreslått nominelt økt med snaut 2 prosent. Lønnsoppgjøret i kirkelig sektor hadde i 2014 en økonomisk ramme på 3,4 prosent, tilsvarende de fleste andre tariffområder. Konsekvensen av at tilskuddet ikke øker nok til

å kompensere for lønnsveksten er at aktiviteten ikke kan opprettholdes på samme nivå som nå.

For å beholde den statlige innsatsen på samme nivå som i 2014 må budsjettposten økes med 7,5 mill. kroner ut over Regjeringens forslag.

Kap. 342 Post 60 Rentekompensasjon - kirkebygg

Det er fremdeles et stort etterslep på vedlikehold og istandsetting av landets kirkebygninger. Verken fellesrådene eller kommunene har økonomiske ressurser til å finansiere disse arbeidene uten statlig bistand. Rentekompensasjonsordningen har gjort det mulig for mange fellesråd å sette i gang nødvendige arbeider.

For inneværende år ble tilsagnsrammen utvidet til 500 mill. kroner, og etter som bare halvparten er benyttet pr. 1. september har ikke Regjeringen foreslått noen ny investeringsramme for 2014.

Erfaringen tilsier imidlertid at mange av søknadene kommer i siste halvdel av året, og det må forventes at den gjeldende rammen ganske snart blir brukt opp.

MFO finner det uforståelig at en så velfungerende ordning med beskjedne kostnader i forhold til hva som oppnås ikke skal kunne opprettholdes. For 2015 bør det gis en ny investeringsramme med minst 250 mill. kroner.